

EREVNA

Årg. XI

N:r 3

1954

Innehåll

Gör er inte bekymmer! (Matt. 6:25-34)	
Av prof. Hugo Odeberg	65
Evangelium för de små.	
Av prof. Hugo Odeberg	67
Innehåll	74

Innehållsförteckningen i slutet av häftet och sidhänvisningar i texten enligt originaltexten.

Gör er inte bekymmer!

(Matt. 6:25-34)

Av prof. Hugo Odeberg

DORNUL

»Gör er inte bekymmer», säger Jesus. Det är ett ord som är riktat till alla, men i synnerhet till dem som har bekymmer och gör sig bekymmer. Det är ju bekant att det Jesus förkunnade var ett evangelium, ett glatt budskap, som ju ordet evangelium betyder. Allt vad han säger är på något sätt ett budskap, och ingenting som han säger förstås rätt, om det inte fattas som ett glatt budskap. Så är det nu med orden »Gör er inte bekymmer.» De får inte fattas som en befallning, som en föreskrift, som man måste efterfölja, t.ex. för att vara en rätt kristen. Utan det är en befriande tillsägelse. Vad skall man likna det vid? Det är *inte* som när någon kommer till en annan, som har fullt upp med svårigheter och bekymmer, och säger till honom: För att bli en riktig och fullvärdig människa måste du nu sluta upp med att bekymra dig. Därmed skulle ju bara läggas ännu ett bekymmer till de föregående, nämligen det bekymret: Hur skall jag kunna låta bli att bekymra mig, när jag har så mycket som ligger över mig och som måste redas upp? Utan det är att likna vid att någon som man helt litar på, kommer och säger en: Käre vän, du behöver inte bekymra dig längre. Ser du, du har två slags bekymmer. Det första slaget av bekymmer beror på en mängd olika saker som du tror att du måste göra, men som jag nu säger dig alls inte behöver göras. De bekymren är onödiga därför att det du bekymrar dig för är onödigt. Det andra slaget av bekymmer beror på sådant som du tror måste göras, och som också verkligen

måste göras, men också de bekymren är nu onödiga, ty jag har utträttat alltsammans åt dig. Om man nu vet att man helt och hållet kan lita på denne vän, på hans ord, hans vishet och hans förmåga, då blir man ju oändligt befriad. Han har lyft av en börda ifrån en, ja, säger man sig, han har ju lyft av alla mina bördor. Vad blir man då? Man blir glad, man blir fri.

Precis på det sättet kommer nu Jesus som en verkligt god vän och lyfter av bekymren. Han lyfter av bekymren av det första slaget, och Han lyfter av bekymren av det andra slaget. Till bekymren av det första slaget hör nu enligt Jesus så mycket som människor i alla tider funnits väsentligt, men som han helt plötsligt och helt radikalt säger är fullkomligt onödigt. T.ex. att hävda sig, att bevisa för sig själv eller andra att man duger något till, att man är något, att vara lika god som andra, att göra karriär, att se till att man inte blir föraktad, sedd över axeln, förlöjligad, eller, klätt i mera förfinade och sällsyntare former, strävan att bli och kunna veta sig vara en finare, själsligt eller andligt ädlare människa. Om allt sådant säger Jesus: Ingenting av detta behöver du. Och Jesus vänder sig just till de små och föraktade och misslyckade och säger: Lyckliga ni. Och det är dem han särskilt bjuder in. Och när de litar på honom blir de befriade och glada. De behöver nu inte tänka på sig själva, utan de får tid och intresse för andra människor. Historien bevisar att de som befriats från att tänka på sin egen makt, gjort de största insatserna för att kämpa mot orättvisor och förtryck.

Men Jesus avlyfter även bekymren för det verkligen nödvändiga, det enda nödvändiga. Och detta är det radikala och outgrundliga mysteriet i det glada budskapet. Det är riktat till människosjälens djupaste oro, till frågan om livets mening, till känslan för själens ensamhet, allt detta som kanske varje människa någon gång ställs inför, detta som är grunden till det religiösa behovet, vars frågor formuleras på så olika sätt, t.ex.: Hur skall jag finna Gud, hur skall jag vinna frid med Gud, hur skall jag få ett andligt liv, hur skall jag bli frälst? Hur det än formuleras, så är det en och samma fråga, ett och samma bekymmer, en

och samma själanöd. Och på den frågan ger nu Jesus Kristus det outgrundliga och enkla svaret: *Du* behöver inte bekymra dig för detta. *Jag* har gjort det. Du behöver inte bekymra dig för att vinna din själ, tvärtom, den som vill vinna sin själ, sig själv, han mister den. Men den som mister sin själ, han har vunnit den, ty jag har vunnit den åt honom. Den som säger detta är att lita på, och alla som satt sin lit till honom har betygat att deras tro inte kommit på skam.

Och det är ju ingalunda de som haft det lätt i livet, som lättast kommit fram till denna tro. Tvärtom, de som lärt sig bekymmerslöshetens och tillitens gåva, är mest att finna bland dem som varit mest betungade, sådana som fått pröva på verkliga svårigheter, som fått bära de verkligt tunga bördorna. Men dessa alla, som fått tillitens gåva, de har känt sig även under de värsta svårigheter aldrig ensamma utan liksom åtföljda av en godhetens makt, som på något sätt varit förbunden med universums och livets innersta ursprung. En man av denna tro och denna erfarenhet uttryckte det en gång så: »Vem kan skilja oss från Kristi kärlek? Nöd eller ångest, förföljelse eller hunger, nakenhet, fara eller svärd? ... i allt detta vinner vi en överväldigande seger genom honom som har älskat oss. Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller furstar, varken något som är eller något som skall komma, varken makter, höjd eller djup eller något annat skapat skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre.»

Evangelium för de små.

Av prof. Hugo Odeberg

DORNUL

»Evangelium för de små». Med »evangelium» menar vi då Jesu Kristi evangelium, det evangelium som vi har i Nya testamentet. Det är alltså det evangelium som Jesus Kristus själv förkunnar och som han ger åt människor. Och detta är nu ett evangelium alldeles särskilt för de *små*, vi kan säga: ett evangelium till

och för de små, de få, de ensamma, de ringa och obetydliga, de förbisedda och föraktade. Detta gäller de små såväl i den s.k. världen som i den mäktiga kyrkan. Jesu Kristi evangelium riktar sig såväl till dem som världen anser för små, som till dem som kyrkans store räknar för små, sådana som inte har något inflytande, anseende eller makt vare sig i världen eller i kyrkan. Detta är något som vi på ett eller annat sätt möter på så gott som varje sida i vårt Nya testamente, ja, som ligger bakom och förutsätts i varje vers. Låt oss här bara ta fram några typiska sådana ord. »Ni vet», säger Jesus, »att folkens ledare uppträder som herrar över sina folk och att deras stormän använder sin makt över dem. Men så skall det inte vara bland er. Nej, den som vill vara störst bland er skall vara de andras tjänare ...» Jesus själv, som enligt evangeliet har hela Guds makt, framträder här på jorden utan makt. Såväl när han gick i synlig getalt på jorden som också efteråt är han utan all makt. Han är inte kejsare och inte överstepräst. Han har inte den minsta ställning ens i sitt eget folk. Han har uttryckligen gjort sig till en av de små, den minste i himmelriket. Och han säger också uttryckligen att han vill att hans lärjungar skall ha honom till föredöme i detta. Och därmed har Han för all framtid antagit just de små och ringa till sina vänner. På samma sätt är Kristi evangelium ett evangelium för de få. Han kallar sin lärjungeskara för »du lilla hjord» [Luk. 12:32]. Han säger uttryckligen att han inte är med endast vid de styrandes sida i den stora och mäktiga församlingen — Han säger i själva verket ingenting om sitt umgänge med de styrande och ledande — men han säger: »Där två eller tre är samlade i mitt namn, där är jag mitt ibland dem.» Och detta är ju menat på fullt allvar: där några få är tillsammans i Hans namn, alltså med tanke på Honom, i betraktelsen av Hans ord, där skall de veta att Han, Kristus själv, är mitt ibland dem. Han deltar i deras samvaro. Han är alldeles intill dem, i bön, i läsning, i glädje och frid. Ty det är just glädje och frid Han ger dem genom sitt *Ord* och genom sin närvaro. Efter korsets upphöjelse är det två ensamma och obetydliga emmauslärjungar som han sluter sig till, när de

vandrar på vägen, och sedan äter och dricker han med dem. Och i Nya testamentets sista bok står det ordet från Kristus: »Se, jag står vid dörren och klappar på. Om någon hör min röst och öppnar dörren, skall jag gå in till honom och hålla måltid med honom och han med mig.» Och den av de sju typiska församlingarna i samma bok, som får de vackraste orden av Kristus, det är den minsta och obetydligaste, nämligen Filadelfias församling. Till den säger Han: Din kraft är ringa *och* du har hållit fast vid mitt ord ... Därför skall jag bevara dig.» De små och de få har då också verkligen av Kristus fått rättighet att bevara Hans ord, tro på vad Han säger och handla därefter. Och dit hör nu också att tro Honom, när Han säger att Han själv är mitt ibland dem. Han själv, den levande verkliga Kristus, inte någon blott människobild eller teologisk bild av Honom.

Och Jesu Kristi evangelium är på ett alldeles särskilt och eftertryckligt sätt ett evangelium för de små som är ensamma. Det är ett evangelium till den *ensamme*, för den ensamme. Det är också ett evangelium om ensamheten, ett ensamhetens evangelium, ett evangelium som gör ensamheten från något fruktat och ångestfullt till något gott, välsignelsebringande, glädjefullt. Kristus manade: »När du ber, gå in i din kammare och stäng din dörr och be till din Fader i det fördolda», d.v.s. i ensamheten. Jesus tog ofta sina tolv med sig avsides i ensamheten, och ibland endast ett par tre av dem. Märkliga och begrundansvärda är de ord som i Markusevangeliets sjätte kapitel anförs som ett exempel på hur Jesus praktiskt undervisade sina lärjungar om och inpräntade i dem ensamhetens välsignelse: »Han sade till dem: Kom med mig till en öde plats där vi kan vara ensamma, och vila er lite.» [Mark.6:31.] Ensamheten blir alltså en vila med Kristus. Genom Kristus bortfaller ensamhetens oro, ångest och fasa och förbyts till vila, vederkvickelse. Också hos den ensamme är Kristus på ett alldeles särskilt sätt. Och Han har också i detta avseende själv givit ett föredöme. Många gånger berättas det i evangelierna om att Jesus gick bort, drog sig undan till ensamheten för att be i en öde trakt eller på ett berg. Han kunde vara

ensam hela natten i bön. Och Kristi ensamhet nådde sin höjdpunkt i *ensamheten på korset*.

Detta att kristendomen skulle vara ett evangelium för de små, de få, den ensamme, har ofta klandrats eller förhånats såväl inom som utom kyrkan. Anmärkningarna blir då vanligen ungefär dessa: Det är fel att utestänga dem som inte är små, de stora behöver också frälsning, eller: Det är fel att bara ta med de obetydliga och ringa, ty eliten, de rikt utrustade och begåvade, har också sitt värde. Till detta kan då sägas: Det gäller ju först och främst vad Jesus själv sagt och hur han handlat. Han har nu faktiskt predikat evangelium för de små. Men vidare, det är inte så att Kristus har uteslutit de stora från sitt nådeverk. Gud vill att *alla* människor skall bli frälsta och komma till insikt om sanningen. Men Kristus vill förhindra att de stora i kyrkan tar hand om kyrkan och betraktar den som sin sak och betraktar sig själva som de enda som har rätt att tala i kyrkans och Kristi namn. Kristus vill förhindra att de små skall bli uteslutna och känna sig uteslutna. Och därför säger Han: Jag är mitt ibland just er, jag talar direkt till er, jag är här bredvid er, var ni än är, på vägen, i ert arbete, i er kammare, vid ert bord. Vad eliten beträffar, de rikt utrustade, så skall vi komma ihåg att just dessa vanligtvis hört till de små, och först senare släkten har gett dem namnet elit. En Paulus var rikt utrustad, men han hörde förvisso till de allra minsta på sin tid. En Franciskus hörde till eliten, men han var förvisso en av de allra minsta. Mozart räknas ju till den högsta eliten i musikens värld, men han dog och begravdes i yttersta elände och armod. Kristus själv, utrustad med all gudomsherrlighet, var den minste och mest föraktade av alla och slutade sitt jordeliv med det mest vanärande av dåtidens dödsstraff.

Man säger vidare att det att odla de fås gemenskap, den lilla skaran av likasinnade, skulle betyda en isolering från omvärlden och samhället, att man drar sig inom sin trånga krets och inte bryr sig om vad som sker utanför. Uppenbart är detta dock att vanställa Kristi föredöme och hans förkunnelse. Han som tydligt levde med och höll sig till de få, Han sände ju dock ut sina

lärjungar att tala om detta evangelium i hela världen. Detta evangelium för de få och för den ensamme är likt en stad som ligger på ett berg. Det kan inte döljas och det har aldrig dolts. Och den ensamme på berget eller i ödemarken samlar under sina ensamma stunder ofta krafter som kommer hela generationer till del. Och sist men inte minst bör nämnas den alldeles särskilda betydelse som Kristus enligt Bibeln tillerkänner den ensamme bedjaren. I nytestamentlig mening är förvisso en ensam okänd bedjare, en ensam med Kristus, oändligt mycket viktigare än den högt uppsatte kyrkliga myndighetspersonen. Denne ensamme, okände, tror inte heller själv att han betyder något, och han behöver inte heller tro detta. Kristus säger inte till *honom* att han skall betyda något. Till honom säger han endast: »Kom hit och vila dig litet, min vän.» Men sådana ensamma bedjares bön och förbön betyder desto mer. Han *behöver* inte själv vara något, ty Kristus är hos honom. Och där Kristus är, där är liv och salighet.

Nyss utkommet:

Hugo Odeberg: Skriftens studium,
inspiration och auktoritet. 139 sid.
E. F. S. Bokförlag, Lagerlöfsgatan 8,
Stockholm K.

Häft. kr. 7:- Inb. kr. 10: 50

Hugo Odeberg: Kristus och Skrif-
ten 4:de upplagan. 56 sid
S. A. M:s Förlag, Jönköping

Häft. kr. 1 :25.

Innehåll: *H. Odeberg*, Gören eder intet bekymmer, sid. 65.
H. Odeberg, Evangelium för de små, sid. 67.

EREVNA: Utgivare: H. Odeberg, Lund. Ekonom: Intendenten Teol. Kand. Viktor Rydqvist, Akad. Fören., Lund. Red.: H. Odeberg, V. Rydqvist och Bibliotekarie Eric Starfelt. Red.-omb.: Karl Magnus Svensson, Samrealskolan, Askersund. Distr. och Exp.-sekr.: Ove Theander och Inge Lövdén. Red:s adr.: S:t Mångs. 6 a, Lund. Exp. och distr:s adr.: Västergatan 2, Lund. Tel.: Lund 14760.

Postgirokonto 27 11 04, Erevna, Lund. Pren.-avg. 5:- kr.
